

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “Soft Power ของญี่ปุ่น: จากนโยบายเชิงรับสู่เชิงรุก” นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ การเปลี่ยนแปลง และนโยบาย Soft Power ของญี่ปุ่นตั้งแต่ทศวรรษ 1980 จนถึงปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่าตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1980 จนถึงปลายทศวรรษ 1990 นั้น ญี่ปุ่นมี Soft Power ต่อประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะเอเชียในฐานะตัวแบบการพัฒนาเศรษฐกิจ (โดยเฉพาะในรูปแบบ “รัฐพัฒนา”) และการบริหารแบบญี่ปุ่น ในช่วงนี้ ญี่ปุ่นมีนโยบาย Soft Power ในเชิงรับ เนื่องจากหลายประเทศในเอเชียสนใจที่จะตามอย่างญี่ปุ่นอยู่แล้ว ญี่ปุ่นจึงเพียงให้การสนับสนุนแบบตามน้ำ ในการส่งเสริมให้นำแนวคิดดังกล่าวข้างต้นของญี่ปุ่นไปใช้

อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในเอเชียประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำยาวนานในญี่ปุ่น ทำให้ความชื่นชมและอิทธิพลของญี่ปุ่นดังกล่าวลดลง นอกจากนี้ การเพิ่มอิทธิพลของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค คือ จีนและเกาหลีใต้ ทำให้ญี่ปุ่นต้องหา Soft Power ในลักษณะอื่นมาทดแทนเพื่อคงอำนาจของตนไว้

นโยบาย Soft Power ของญี่ปุ่นตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1990 จนถึงปัจจุบัน จึงปรับเปลี่ยนมาเป็นเชิงรุก โดยให้ความสำคัญการทูตวัฒนธรรมมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผ่านการเผยแพร่วัฒนธรรมสมัยนิยม (J Pop) และการจัดโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนต่างๆ ทั้งนี้เพื่อใช้สื่อด้านวัฒนธรรมในการรักษาสถานภาพการเป็นผู้นำด้านวัฒนธรรมและแนวคิด อันจะเป็นการเสริมสร้าง Soft Power ในภูมิภาคของญี่ปุ่น

Abstract

This study of “Japan’s Soft Power: From Passive to Proactive Policy” aims to analyze the pattern, changes, and policies of Japan regarding “Soft Power” since the 1980s until present.

During the 1980s to the late 1990s, Japan’s soft power had been expressed in terms of development model (particularly in the form of “developmental state”) and the Japanese management. Since other Asian countries were eager to emulate the Japanese models, Japan just gave some passive supports to promote the application of those Japanese concepts.

However, following the 1997 Asian Financial crisis, combined with the prolonged economic recession in Japan, this sort of soft power had dramatically decreased, as many Asian countries came to be disillusioned with the Japanese model of development. Moreover, the rise of China and the increasing influence of Korean Pop culture have also challenged Japan to find a way to maintain its regional power.

Japan, thus, has adopted a proactive policy on soft power since the late 1990s by focusing on cultural diplomacy. Through the active promotion of Japanese contemporary popular culture (J pop) and various youth exchange programs, Japan aims to use its popular culture and cultural exchange as a way to maintain its leading status, that is to strengthen its soft power in the region.